

Çin'in İnternet Devleri

Yeryüzü yaklaşık 7 milyar insana ve 206 devlete ev sahipliği yapıyor. Günümüzün gittikçe küçülen dünyasında farklı coğrafyalarda bulunan bu devletler her geçen gün ister istemez birbirleriyle daha yakınlaşıyor. Bunların içinde Çin, Batı dünyası dışında kalan devletlerin hem nüfus hem de ekonomik açıdan en büyüğü ve hatta belki de en önemlisi. Göreceli olarak teknolojik üstünlüğe sahip. AB ve ABD'nin nüfusu toplam 1 milyarı bile bulmazken, sadece Çin'in tek başına nüfusu neredeyse 1,5 milyar, hatta yakın

çevresindeki Tayvan, Tayland ve Singapur gibi kültürel etkisi altında bulunan diğer devletlerle beraber neredeyse 2 milyar. Sonuç olarak, Çin hiç tartışmasız tek başına bile bir dev ve dünyanın hatırı sayılır bir bölümünü temsil ediyor. Peki, internette gezinirken ve bazen tüm sanal dünyanın sadece Google, Facebook ve Amazon'dan oluştuğunu düşünürken Çin'in sadece bir tık uzaktaki internet devlerinin ne kadar farkındayız? Gelin şimdi bu devlerden en önemlilerine kısa bir ziyaret yapalım.

Alibaba (alibaba.com)

1999'da eski bir İngilizce öğretmeni olan Jack Ma tarafından kurulan Alibaba Grubu Çin'in en büyük şirketler arası pazarlama platformu (Business to Business, kısaca B2B). Şirketin merkezi Çin'in en önemli sanayi kenti Şanghay'ın yaklaşık 190 km güneybatısındaki Hangzhou kentinde. 2007'de 4400 çalışanı olan şirketin, 2013 itibarıyla personel sayısı 22.072. Alibaba Grubu'nun önemli ortaklarından biri de Yahoo. 2005'te Alibaba'nın %40'ını 1 milyar dolara satın alan Yahoo, 2012'de elindeki hisselerin yarısını yaklaşık 7 milyar dolara Alibaba'ya tekrar geri sattı. Yahoo o zamandan bu yana şirketin %20'sini elinde bulunduruyor.

Aynı Baidu gibi Alibaba Grubu da hizmete sunduğu birbirinden farklı elektronik servislerle Çin'in internet pastasından önemli bir pay alıyor. Özellikle de PayPal benzeri internet üzerinden ödeme servisi Alipay ve eBay benzeri müşteriden müşteriye (Consumer to Consumer, C2C) alışveriş sitesi Taobao ile Çin pazarının önemli bir bölümünü elinde tutuyor. Müşterilerine yaklaşık 1 milyar adet ürün seçeneği sunan taobao.com, Nisan 2015 itibarıyla dünyanın en sık ziyaret edilen 9., Çin'in en çok ziyaret edilen 2. internet sitesi. Çin'de internet üzerinden yapılan ödemelerin yaklaşık yarısı yine Alibaba Grubuna ait alipay.com

üzerinden gerçekleştiriliyor. Alipay, Çin'in en sık ziyaret edilen 21. web platformu. Grubun önemli bir diğer platformu da AliExpress. 2010'da hizmete giren aliexpress.com daha çok hizmet ve ürünlerini uluslararası piyasalara sunmayı amaçlayan Çin'li küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin kullandığı bir platform. AliExpress aynı zamanda Rusya'nın da en çok ziyaret edilen e-ticaret sitelerinden biri. Alibaba Grubu, Alibaba Pictures Group ve Alibaba Cloud Computing ile medya ve bulut bilişim alanında, Alibaba Group Research & Development Institute ile de AR-GE alanında başarıyla faaliyet gösteriyor. Bu yılın Haziran ayında 11 Main (11main.com) adlı e-ticaret sitesiyle ABD pazarına giren Alibaba Grubu yakında Hindistan pazarına da girmeyi hedefliyor.

Baidu (baidu.com)

Baidu, alexa.com verilerine göre Çin'in en çok ziyaret edilen internet sitesi. Google, Facebook ve Youtube'dan sonra dünyanın en çok ziyaret edilen 4. Sitesi. Baidu, 2000 yılında Robin Li ve Eric Xu tarafından Çin'in başkenti Pekin'de kuruldu. Baidu, Google ile aynı iş modeline sahip, yani kendini reklamlarla finanse ediyor. Çin pazarının yaklaşık %63'üne sahip olan baidu.com, en önemli arama motoru olması dolayısıyla bir nevi Çin'in Google'ı. Baidu'nun bir özelliği de MP3 ses dosyalarının da aranmasına olanak vermesi. Baidu arama motorunun indeksleme sistemi yaklaşık 740 milyon web sayfasından, 80 milyon görselden ve 10 milyon adet çoklu ortam dosyasından oluşuyor. Baidu, yakın zamanda Japonya, Brezilya, Mısır ve Tayland'da da arama motoru hizmeti sunmaya başladı. Baidu'nun genel olarak sunduğu servislere bir göz atıldığında dikkati çeken ilk özellik, Baidu'nun neredeyse Google'ın bir kopyası olması.

İşte Baidu'nun en önemli hizmetlerinden bazı örnekler:

- Baidu arama motoru (Google benzeri arama motoru)
- Baidu Map (Baidu'nun Çin'e özel Google Haritalar benzeri servisi)
- Baidu Browser (Google Chrome benzeri internet tarayıcı)
- Baidu News (Google Haberler benzeri haber servisi)
- Baidu Yi (Android benzeri mobil cihazlar için işletim sistemi)
- Baidu Baike (Wikipedia benzeri Çince internet ansiklopedisi)
- Baidu Tushu (Google Kitaplar benzeri bir nevi kütüphane servisi)
- Baidu Cloud (Baidu bulut bilişim servisi)
- Qunar (Baidu seyahat rezervasyon sistemi)
- Baidu Dictionary (Google Çeviri benzeri Çince-İngilizce ve İngilizce-Çince sözlük ve çeviri servisi)

Tencent (tencent.com)

1998'de Çin'de Hong Kong'un yakınlarındaki Shenzhen kentinde Ma Huateng ve Zhang Zhidong tarafından kuruldu. Tencent, Çin'in çok farklı alanlarda faaliyet gösteren en büyük ve en çok kâr eden internet şirketlerinden biri. Tencent personelinin yarısından fazlası AR-GE bünyesinde çalışıyor. Çin'in en sık ziyaret edilen 3. web sitesi qq.com da Tencent bünyesindeki kuruluşlardan. Tencent'in bünyesindeki kuruluşlarla Çin'de faaliyet gösterdiği başlıca alanlar şunlar: Sosyal ağlar, anında mesajlaşma, çoklu ortam, çevrimiçi oyunlar, internet üzerinden reklamcılık ve e-ticaret.

Tencent tarafından geliştirilip piyasaya sürülen ürün Messenger OICQ. Bu ürünün adı daha sonra isim benzerliğinden dolayı Tencent QQ olarak değiştirildi. Günümüzde her ay ortalama 848 milyon kişi tarafından kullanılan Tencent QQ'nun kullanıcılarından gördüğü yoğun ilgi Tencent'in özellikle ilk yıllardaki gelişiminde ve sonraki finansal başarısında önemli bir rol oynadı. Tencent'in yaklaşık %35'i Güney Afrika'lı medya şirketi Naspers'e ait. Tencent son zamanlarda IBM, Apple ve Twitter ile beraber özellikle bulut bilişim alanında projeler geliştirmeye başladı.

- Tencent QQ (Asya'nın en çok kullanılan anlık mesajlaşma servisi)
- QQ.com (Çin'in en sık ziyaret edilen 3. internet sitesi)
- QQ Games (Çin'in en önemli internet üzerinden oyun sitelerinden biri)
- Qzone (Çin'in en önemli sosyal ağlarından)
- QQ Player (çoklu ortam oynatıcı)
- 3G QQ (mobil cihazlar için sosyal ağ)
- SoSo (arama motoru)
- PaiPai (Çin'in en büyük internet alışveriş sitelerinden biri)
- TenPay (internet üzerinden ödeme hizmeti)
- Tencent Traveler (Çin'de en yaygın kullanılan internet tarayıcı)
- WeChat (Çin'in en popüler sesli ve yazılı mesajlaşma servislerinden biri. 100 milyonu Çin dışında olmak üzere toplam 400 milyon aktif kullanıcısı var)

Sonuç: Görüldüğü gibi Çin yani "Uyuyan Dev" uykusundan çoktan uyandı ve bilişim alanında da birbiri ardına harikalar yaratmaya başladı. Son zamanlarda artık kabına sığamayan ve birbiri ardına ABD, Rusya ve Hindistan gibi ülkelere açılmaya başlayan Çinli şirketler bunun en önemli kanıtı. Bugüne kadar tekstilden otomobile birçok alanda rekabet gücünü hissettiğimiz Çinli şirketlerin, Batı coğrafyasında bu defa bilişim alanında ciddi bir rakip olarak boy göstermesi artık an meselesi.

Kaynaklar

- "A Chinese Internet Giant Starts to Dream", *MIT Technology Review*, s. 23-29, Eylül/Ekim 2014.
- Alexa, "Top Sites in China", <http://www.alexa.com/>, 7 Nisan 2015.
- Alexa, "The Top 500 Sites on the Web", <http://www.alexa.com/>, 7 Nisan 2015.